

ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОВЦЕ ОТ КАРНОБАТСКА МЕСТНА ПОРОДА

МАРГАРИТ ИЛИЕВ

Институт по земеделие – Карнобат

CHARACTERISTIC OF SHEEP FROM KARNOBAT LOCAL BREED

MARGARIT ILIEV

Institute of Agriculture – Karnobat

ABSTRACT

With the aim to make a characteristics of sheep from Karnobat local breed in the breeding flock of Institute of agriculture-Karnobat a study was carried out with 1072 ewes born in period from 2000 to 2004. Traits live weight at weaning, at 18 months, at 2.5 years, fertility, milk yield, wool productivity, length of wool and fineness were recorded.

It was found that ewes feature with good for a local breed live weight. It vary from 20 kg to 26.2 kg at weaning, and at 18 months of age it reached 41.1kg to 44.9 kg. The fertility was in the bounds from 103.6 to 109.3 %; and milk yield – from 41.2 to 52.6 l. The ewes from Karnobat local breed was kepted as valued gene bank with original quality.

Key words: local breed, live weight, fertility, milk yield, wool

ВЪВЕДЕНИЕ

Карнобатската овца е създадена още в древността. Повече от две хиляди и петстотин години ни делят от нейното създаване. Според **Бойковски и кол.** (2006) едни от първите ѝ създатели са тракийските племена, населяващи територията на нашата страна. Още от началото на XX век специалистите проявяват интерес към местните породи. **Бойкинов** (1908), **Алексиев** (1925), **Хлебаров** (1933, 1942), **Балевска**, **Ванчев** (1958), **Антонова** (1967), **Илиев** (2002) правят изследвания на овце от Карнобатската местна порода; **Накев** (1987), **Бойковски** (2004) – на шуменската медночервена овца; **Иванов**, **Костов** (1951), **Димов**, **Маринова** (1993), **Димов** (2001) – на маришките овце; **Оджакова** (1994), **Бойковски** (2005) – на каракачанските овце.

Хлебаров (1933) посочва средно живо тегло на карнобатските овце - 29.6 kg, вълнодобив - 2.4 kg. Проучванията на **Балевска**, **Ванчев** /1958/, нямат особени разлики. Според **Антонова** (1967) - живото тегло е 35.3 kg, а вълнодобива – 2.8 kg.

За съвременното състояние на овцевъдството в югоизточна България важна роля са изиграли карнобатските овце. Процесът на интензификация доведе до увеличаването на специализираните породи овце за сметка на местните породи както в обществените, така и в частните стопанства.

Формирането на стадото в Института по земеделие-Карнобат с цел запазване и увеличаване на животните от Карнобатска местна порода, започва от 1960 година, когато са издирени и закупени от частни и кооперативни стопанства представители от тази порода.

Целта на настоящото проучване бе да се направи характеристика на овце от Карнобатска местна порода с оглед поддържането им като ценен генетичен резерв.

МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ

Обект на изследването бяха овце майки от стадото на Института по земеделие – Карнобат, родени през периода 2000 – 2004 година. Контролирани бяха основните продуктивни признаци на 1072 животни /живо тегло при отбиване на 90 дни, на 18 месеца и на 2.5 години, плодовитост, млечност, вълнодобив, дължина и нежност на вълната/. Вълнодобивът е установен индивидуално при стрижбата на овцете .

Пробите вълна са вземани от двата топографски участъка на тялото – страната и бута. Лабораторните изследвания за дебелината на влакната бяха направени по възприетата у нас методика, прилагана в лабораториите по вълнознание на районните станции за изпитване на кочовете по потомство в гр. Ямбол и гр. Шумен.

Величината на плодовитостта беше установена чрез броя на родените агнета при отделните агнения. Получените данни бяха обработени по методите на вариационната статистика и бяха коригирани за влиянието на годината.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

Данните за живо тегло на карнобатските овце показват, че в стадото то е сравнително добро за локална порода (табл. 1). През проучения период живото тегло при отбиване е в границите от 20 kg до 26.2 kg, като през 2000 год. е достоверно по-високо, а през 2004 год. – достоверно по-ниско. На 18 месечна възраст теглото е от 41.1 kg до 44.9 kg, като през 2002, 2004 год. е по-високо, а през 2000 год. – по-ниско. На 2.5 годишна възраст то е от 43.6 kg до 45.8 kg. Забележително е количественото бързо увеличаване на живото тегло на женските животни в млада възраст от отбиване до 18 месечна възраст, което е предпоставка за ускорено получаване на повече месо. При овцете майки средното живо тегло за разглеждания период е 44.5 kg. Сравнено с измереното през 1960 год., то е с 9.2 kg или с 21 % по-високо, което съответства на плюс вариантите от периода на формиране на стадото в Института по този признак.

Плодовитостта на овцете не е висока. През отделните години се движи в рамките от 103.6 % до 109.3 % (табл.1). Тя е по-висока през 2004 и 2002 год., а по-ниска - през 2003 и 2000 год.

Дойната млечност е посочена в табл.1. За последните години тя е в границите от 41.2 l до 52.6 l. Тя е достоверно по-висока през 2002 и 2001 год., а през 2000 и 2003 год. - достоверно по-ниска. Трябва да се отбележи, че карнобатските овце оползотворяват успешно по-некачествените фуражици поради което породата е ценна и като производител не само на овче мляко, но и за цялата ѝ продукция.

Вълнодобивът на овцете от Карнобатската местна порода варира от 3.1 до 3.6kg (табл.2). Той е по-висок през 2001 и 2000 год. и по-нисък през 2002 и 2004 год. През отделните години има разлики по този признак, които се дължат основно на храненето на овцете. Средният вълнодобив за проучвания период при овцете майки е 3.3 kg. Сравнен с измерения през 1960 год., той е по-висок с 0.5 kg или с 15 %.

Данните за дължина на вълната на изследваните животни (за 12 месечен растеж) са посочени в табл.2. Тя се движи в границите от 10.7 cm до 12.9 cm. Вълната е най-дълга през 2004 год., а по-къса през 2000 год.

Нежността на вълната при овцете е в рамките от 48 до 58 качество. Повече са животните с 56 и 58 качество на вълната. По-малък е броят на представителите с 50 и 48 качество.

Таблица 1. Живо тегло, плодovitост и млечност
 Table 1. Live weight, fertility and milk yield

Година Year	Живо тегло, kg Live weight, kg										Плодovitост, % Fertility, %	Дойна млечност, l Milk yield, l
	при отбиване at weaning		на 18 месеца at age 18 months		на 2.5 години at age 2.5 years							
	n	x ± S _x	n	x ± S _x	n	x ± S _x	n	x ± S _x	n	x ± S _x		
2000	50	26.2 ± 0.75**	28	41.1 ± 1.19*	75	45.8 ± 1.17					103.9 ± 0.69	41.2 ± 1.46**
2001	55	22.6 ± 0.73	44	41.9 ± 1.05	25	44.5 ± 1.61					105.0 ± 1.12	50.1 ± 2.23*
2002	56	21.2 ± 0.73	46	44.9 ± 1.04	43	45.2 ± 1.44					106.5 ± 1.03	52.6 ± 2.01**
2003	75	23.2 ± 0.64	49	42.3 ± 1.03	41	44.6 ± 1.45					103.6 ± 1.01	42.7 ± 1.98*
2004	69	20.0 ± 0.66*	68	44.7 ± 0.85	44	43.6 ± 1.44					109.3 ± 1.06*	44.2 ± 2.15
Общо Total	305	22.5 ± 0.16	235	43.3 ± 0.25	228	44.9 ± 0.39					106.3 ± 0.12	46.4 ± 0.18

* P<0.05 ** P<0.01

Таблица 2. Вълнодобив, дължина и нежност на вълната

Table 2. Wool productivity, length and wool fineness

Година Year	Овце майки, бр. Sheep	Вълнодобив, kg Wool productivity, kg	Дължина на вълната, cm Length of wool, cm	Нежност на вълната, % Wool fineness, %			
				58	56	50	48
2000	204	3.5	10.7	42.5	48.6	6.4	2.5
2001	200	3.6	11.5	44.4	47.0	6.7	1.9
2002	218	3.1	12.2	26.5	66.6	4.1	2.8
2003	230	3.3	12.0	24.2	58.1	14.5	3.2
2004	220	3.1	12.9	14.0	68.9	14.0	3.1
Общо Total	1072	3.3	11.9	30.8	57.9	8.6	2.7

С карнобатските овце се извършва поддържаща селекция, като качеството на вълната им не е съществено променено от формирането на стадото през 1960 год. до сега. В настоящия момент повечето от овцете са пигментирани и рудасти и по-малко пигментирани кабарляви. Преобладаващият цвят на вълната е кафяв, в по-тъмни и по-светли нюанси, достигащи почти до черен и сиво-бозав.

Данните за нежност на вълната показват, че стадото е с полутънка и еднородна местна подобрена вълна. При отделни индивиди в рамките на стадото се наблюдават по-значителни отклонения, което може да се използва при бъдещата селекция.

ИЗВОДИ

Овцете от Карнобатска местна порода се отличават с добро за локална порода живо тегло. Теглото при отбиване е от 20 до 26.2 kg, а на 18 месечна възраст достига от 41.1 до 44.9 kg.

Плодовитостта е в интервал от 103.6 до 109.3 %, а млечността от 41.2 до 52.6 l.

Животните са с добър вълнодобив – 3.3 kg, дължина на вълната – 11.9 cm и нежност главно 56 и 58 качество и по-малко 50 и 48 качество, като вълната е подходяща за изработка на качествени ръчни плетива с естествен цвят.

Овцете от Карнобатска местна порода се съхраняват като ценен генофонд с оригиналните си качества.

ЛИТЕРАТУРА

1. **Алексиев, Б.** 1925. Бургаски окръг в цифри, Бургас, 57. В: Българска книжнина по животновъдство, 1879-1954.
2. **Антонова, В.** 1967. Проучване продуктивността на карнобатските овце в България. Международно селскостопанско списание, 3, 114-115.
3. **Балевска, Р.К., Т. Ванчев.** 1958. Изв. на Института по животновъдство при БАН, кн. IX.
4. **Бойкинов, Д.** 1908. Ветеринарна сбирка, 2, 33-34. В: Българска книжнина по животновъдство, 1879-1954.
5. **Бойковски, С.** 2004. Изследвания на шуменската медночервена овца. Биоселена.
6. **Бойковски, С.** 2005. Каракачанската овца. Шумен.
7. **Бойковски, С., Г. Стефанова, Д. Димитров.** 2006. Породи и отродия овце отглеждани в България. Шумен.
8. **Димов, Д., Т. Маринова.** 1993. Местните Маришки овце-ценен екологичен вид от националния генофонд на овцевъдството в България. Научно-практическа конференция "Екологични проблеми на земеделието" Агроеко-Пловдив 93. ВСИ - Пловдив, Научни трудове, т. XXXVII, кн.3, 205-210.
9. **Д. Димов.** 2001. Изпитване на модел за мониторинг на Маришките овце. Животновъдни науки, 3-4, 174-178.
10. **Иванов, П., С. Костов.** 1951. Изследване върху телесните форми и производителните качества на Първомайската овца. И-та по животновъдство, БАН, кн. 1-2, 9-46.
11. **Илиев, М.** 2002. Продуктивна характеристика на овце от Карнобатска местна порода. Животновъдни науки, 6, 14-15.
12. **Накев, С.** 1987. Местните отродия - ценен генофонд. Селскостопанска наука, 3, 58-63.
13. **Оджакова, Ц.** 1994. Продуктивна характеристика на местните среднородопски, каракачански и на овцете от новосъздаваната популация родопски Цигай. Животновъдни науки, 7-8, 36-40.
14. **Хлебаров, Г.** 1933. Българско земеделско дружество, 31, 104. В: Българска книжнина по животновъдство, 1879-1954.

